

GERDA VAN WAGENINGEN

Roman **DE**
WEESMEISJES

ZIERIKZEE TRILOGIE 1

Gerda van Wageningen

De weesmeisjes

Zierikzee 1

Z&K

Uitgeverij Zomer & Keuning

Hoofdstuk 1

Ze was bang. Zo bang dat ze niet eens durfde te laten blijken dat ze bang was. Ze rilde en trok het laken op tot aan haar neus. Emma de Jonge beet op haar lip en slikte een opkomende traan in. Het was aardedonker op de slaapzaal van het burgerweeshuis van Zierikzee. Er klonk hier en daar gehoest.

Mien, het meisje met wie ze haar eenvoudig in elkaar getimmerde bed moest delen, bewoog in haar slaap. Emma benijdde haar om het feit dat ze slapen kon, want als je sliep, kon je niet bang zijn. Toch? Dan kon je immers niet nadenken over alles waar zij zich nu zoveel zorgen over maakte.

Er klonk nog steeds lawaai buiten. Het nieuwe jaar was net begonnen. 1904. Zij was nu acht jaar oud. Wat zou het leven haar brengen? En niet alleen haar, maar alle kinderen die geen ouders meer hadden en voor wie niemand anders kon of wilde zorgen. Zij moest daarom hier opgroeien tot ze twaalf was. Vier eindeloos lange jaren strekten zich hier voor haar uit. Troosteloos. Angstig. Alleen. Opgroeien met de Bijbel, zoals de weeshuisvader dat noemde. Opgroeien met de strenge regels van hier. Met verplicht dankbaar zijn. Dankbaar voor het dak boven hun hoofd en het eten dat de weeskinderen hier kregen. Dankbaar voor het onderwijs dat ze hier kregen, al was het nog zo streng: lezen, schrijven, elke dag keurig in de rij naar school, jongens en meisjes gescheiden. Met het moeten poetsen en schrobben, als voorbereiding op later wanneer ze voor zichzelf zouden moeten zorgen en ze zo goed als zeker, net zoals de meeste meisjes hier, ergens dienstmeid zou worden.

Ze zou wel even willen gaan zitten, maar dat durfde ze niet. Ze zou wel graag een paar slokjes water willen drinken, maar daar was

natuurlijk al helemaal geen denken aan. Ze moest in bed blijven liggen of ze wilde of niet, of ze plassen moest of niet. Of, zoals nu, gewoon omdat ze zo bang was. En als ze per ongeluk haar plas liet lopen, dan zou er wat zwaaien! Dan kreeg ze misschien de hele dag geen eten, of erger...

Ze waren zo streng hier, maar toch, dit was nu haar leven. Hier heette ze voortaan thuis te zijn, en als ze eenmaal twaalf jaar was geworden zou ze pas weg kunnen, of beter gezegd moeten, het was maar net hoe je het bekeek. Ergens gaan dienen, waarschijnlijk voor dag en nacht. Dan had ze tenminste wel meteen een nieuw dak boven haar hoofd. Ze zou ergens naartoe worden gestuurd door de regenten van het weeshuis, zonder er zelf iets over te zeggen te hebben.

De meeste meisjes moesten dan gaan dienen, wist ze inmiddels. Jongens werden ergens in de leer gedaan om een vak te leren, zoals timmerman of hoefsmid, of wat dan ook. Dan waren ze de kinderen hier weer kwijt en ach, er waren zoveel wezen, een lege plek was altijd weer snel opgevuld. Precies zoals dat haarzelf was overkomen, drie eindeloos durende weken geleden alweer. Eenentwintig eindeloos traag verlopende dagen geleden was ze nu al hier en nog steeds was ze bang. Gelukkig dat ze al zover kon tellen, tot eenentwintig. Ze had immers nauwelijks nog naar school kunnen gaan omdat opoe haar nodig had gehad.

Ze hadden haar verteld dat opoe zo ziek geworden was dat ze niet langer voor Emma kon zorgen, en gisteren had de weeshuismoeder haar even apart genomen en had die gezegd dat haar opoe was gestorven en ze die ochtend ook al was begraven.

Ze zuchtte voor de zoveelste keer en draaide zich zo geruisloos mogelijk om. Haar vader kende ze nauwelijks. Ze herinnerde zich vaag die vreemde man, die zo nu en dan uit het niets was opgedoken en dan korte tijd later weer even geruisloos in het niets was verdwenen. 'Een zeeman,' had opoe dan altijd schamper gezegd. Elke stad een andere schat, zo ging dat met die lui.

Dat was ook de reden dat ze bij opoe terecht was gekomen. Moe

was toen op een dag namelijk naar opoe gevlucht en daarna had ze de zeeman nooit meer gezien. Maar dat was al zo lang geleden dat ze zich er niet veel meer van herinneren kon. Moe moest vanaf toen alle dagen werken. De boer bij wie ze melkmeid werd om de kost voor hen beiden te verdienen woonde ergens vlakbij Oosterland, en hij tolereerde geen kinderen of meiden met kinderen op zijn erf.

Maar op een dag was moe in de bedstee blijven liggen en er daarna ook niet meer uit gekomen tot ze in een houten kist werd gelegd en werd weggedragen. Dat herinnerde Emma zich nog heel goed, dat was twee jaar geleden geweest. Toen was er alleen nog maar opoe geweest die zich haar lot had aangetrokken. En een paar weken geleden was die zelf ziek geworden, en Emma had geprobeerd zo goed mogelijk voor haar te zorgen, maar opoe werd zieker en zieker. Dus toen de dokter op een dag was gekomen, had hij Emma met zijn rijtuig naar hier gebracht.

Dat was nu drie weken geleden. Ze had heel erg gebibberd van angst toen ze in de deftige regentenkamer had gestaan. Versteend van de kou in haar versleten manteltje vol gaten, na die rit in de ijskoude koets van de dokter, hobbelen over de modderige polderwegen en de keien in de stad, tot ze stopten bij dit deftige gebouw aan de Poststraat. De dokter had fluisterend gesproken met de weesvader en weesmoeder, zodat Emma er niks van kon verstaan. Haar eigen schamele kleren werden weggeborgen, toen ze naar de slaapzaal was gebracht en ze andere kleren aan had moeten trekken, dezelfde kleren die alle weesmeisjes hier droegen. Ze droegen dus allemaal kleren van het weeshuis en daar zorgde de weesmoeder voor, want de weesvader bemoeide zich voornamelijk met de jongens. Die zag ze bijna alleen nog met het eten, als hij voorging in het gebed en na de maaltijd dankte. Een van de oudere kinderen moest dan een stuk uit de Bijbel voorlezen. Dat gebeurde om beurten. Over een poosje zou ze dat waarschijnlijk zelf ook moeten doen, als ze eenmaal kon lezen. Dat had ze al wel begrepen.

Ze was alle dagen sinds haar komst hier bang geweest, het ergst

nog toen ze gisteren bij de weesmoeder had moeten komen, die haar had verteld dat opoe was gestorven en begraven. Nu had ze dus niemand meer. Dat idee maakte dat ze vannacht nog banger was dan de eerdere dagen en vooral nachten. Daarom kun ze nu niet slapen, in het besef dat ze hier onverbiddelijk voor jaren zou moeten blijven, en dat er geen enkele weg meer terug was, zoals ze eerst vurig had gehoopt en waar ze elke nacht in alle stilte voor had gebeden. Dat opoe beter zou worden en dat ze terug kon naar de plek die ze als thuis was gaan beschouwen.

Maar nu moest ze hier blijven tot ze over vier jaar of daaromtrent weer ergens anders heen gestuurd zou worden, zonder dat ze daar opnieuw zelf iets over te zeggen zou hebben.

Ze zuchtte. Ze moest zo nodig plassen...

Ineens werd het even warm, daar beneden, en ook al was het nu aardedonker, ze wist wat dat betekende. Morgen zou ze te schande worden gezet omdat ze in haar bed had geplast en ze zou worden uitgelachen door de meeste andere meisjes.

Op de een of andere manier was de slaap toch nog gekomen, want het volgende waar Emma zich bewust van werd, was dat de dekens van haar afgerukt werden en dat Mientje Stoffels haar met een vies gezicht aankeek.

‘Bah...’

Ze had die dag heel vaak moeten huilen. Ze was aldoor zo bang. Ze had schone kleren gekregen en moest strafcorvee doen. De hele dag kreeg ze geen eten, ook al was het Nieuwjaarsdag. Ze zat aan de lange tafel in de eetzaal zonder een bord voor haar neus, terwijl alle andere kinderen naar haar keken en giehelden. Erin wrijvend dat zij wel te eten hadden terwijl haar eigen maag rammelde van de honger en ze niets kreeg, ook niets te drinken.

Het werd te veel. Vanaf dat moment besloot ze stilletjes dat ze voortaan nooit meer zo bang wilde zijn! Ze moest voortaan moediger zijn! Ze zou aan de weesmoeder vragen waar opoe was begraven. En omdat opoe begraven was zonder dat ze daar kennelijk bij had

mogen zijn, zou ze haar graf opzoeken om er zeker van te zijn dat ze daar inderdaad lag en dat ze niet... was afgedankt, in het niets was verdwenen.

Emma rechte haar rug. Ze ging naar de wc en dronk daar wat water uit het fonteintje. Ze moesten die morgen naar de kerk, want Nieuwjaarsdag was een zondag. Ze was al helemaal aangekleed in haar nieuwe mantel. Nu ja, nieuw, een ander meisje was eruit gegroeid voor ze die jas kreeg, maar hij was nog heel en warmer dan de jas die ze vroeger had gedragen toen ze hier was gebracht. En in de kerk was het altijd erg koud.

Tijdens de dienst keek de weesmoeder op een gegeven moment met licht medelijden naar haar, toen Emma haar best deed om het gerommel uit haar buik te dempen. Ze stak haar hand uit en gaf haar niet een, maar drie pepermuntjes. Emma knikte dankbaar en stak er eentje in haar mond, in de hoop dat het knagende hongergevoel daardoor minder zou worden.

Het leren lezen viel haar gemakkelijk. Voor ze hier kwam, was ze maar nauwelijks op school geweest. Heel vaak was opoe zo moe geweest dat ze alleen maar in de bedstee had gelegen en had Emma haar moeten helpen. Dan zei opoe haar wat ze moest doen. Nu ging ze elke dag naar school. En deed ze haar voordeel met wat ze destijds allemaal had geleerd: schoonmaken, opruimen, brood smeren en koffiezetten. Al kreeg ze hier geen koffie maar thee met suiker en melk erin. Dat had ze eerst niet lekker gevonden, maar Mien had beweerd dat koffie niet goed was voor kinderen. Het zou wel!

De ergste kou was inmiddels verdwenen en zo nu en dan hoorde ze 's morgens vroeg een merel zingen op de dakrand. Het voorjaar kwam eraan! Het was niet langer zo koud op de overvolle meisjes-slaapzaal op zolder, waar 's morgens de ijsbloemen op de weinige ruiten stonden. De lente kwam eraan, wat betekende dat ze het hier al een tijdje had weten uit te houden. Haar moedige besluit dat ze voortaan niet meer zo bang wilde zijn, had best goed geholpen. Het

werkte niet altijd, maar ze rechtte vaak haar schouders en hief haar kin op, zodat als ze nog bang was, de anderen dat in ieder geval niet meer merkten. En in bed had ze gelukkig niet meer geplast. Dus die vernedering had ze niet nogmaals hoeven doorstaan.

Ze hoefde inmiddels niet langer elke avond te huilen, omdat ze moe miste en opoe nog meer. Wel vroeg ze zich af waarom ze niet naar opoes begrafenis had mogen gaan. Dat was hard. Ze had van niets en niemand afscheid kunnen nemen. Ze zou, als ze ooit hier weg mocht, teruggaan naar haar dorp en het graf bezoeken van de twee vrouwen die voor haar hadden gezorgd.

Soms dacht ze ook nog wel eens aan die man, die zo nu en dan was opgedoken, maar de herinnering aan hem was bijna vervaagd. Was dat haar vader geweest? Ze vermoedde het, maar weten deed ze niet. Ze droeg in ieder geval wel zijn achternaam.

Ze heette Emma omdat ze geboren was op de achtendertigste verjaardag van koningin-moeder Emma, op 2 augustus 1896. Daarom was ze naar die vrouw vernoemd, had opoe haar verteld. De koningin-moeder van wie ze ooit alleen maar een plaatje had gezien, samen met haar dochter, de jonge koningin Wilhelmina. En haar geboorte was dus inmiddels alweer acht jaar geleden.

Wat er in de toekomst van haar moest worden? Wel, daarvan moest ze maar liever niet te veel verwachten, dat werd haar bijna dagelijks hier ook duidelijk gemaakt. Ze was nu oud genoeg om dat te beseffen. Vriendinnetjes maken hier werd tegengegaan. De kinderen die van liefdadigheid afhankelijk waren, moesten zich maar niet te veel hechten met anderen. Dat zou alles alleen maar ingewikkelder maken, zeiden ze. Ze zouden genoeg aan God moeten hebben en hun vertrouwen moesten ze maar op Jezus stellen, want die was immers aan het kruis gestorven om de mensen te bevrijden van hun zonden. En wie geboren werd zoals zij, zoals alle kinderen die hier terechtwamen, wel, het kon niet anders of haar ouders hadden een armetierig en meestal dus ook zondig leven geleid. Zo werd er gedacht, dat besepte Emma maar al te goed. Bovendien wilden de

kinderen hier ook geen vrienden van haar worden. Haar slaapge-
nootje Mien was een jaar of twee ouder dan zijzelf en had om welke
reden dan ook een hekel aan haar, ze wist niet waarom en durfde dat
ook niet te vragen.

Op haar vorige school in Oosterland had ze ook nooit vrienden
gemaakt. Ze was er immers maar weinig geweest omdat opoe ziek
was. Ze kon goed mee op de school die ze nu dagelijks bezocht. Het
was nog maar sinds een paar jaar verplicht dat boerenkinderen naar
school moesten en niet langer thuisgehouden mochten worden om
op de boerderij te helpen. Jarenlang had de schoolwet niet voor hen
gegolden. En veel oudere mensen zagen niet veel nut in boekenwijs-
heid, maar zij hield ervan. Het lezen en schrijven ging met sprongen
vooruit nu ze niet meer zo vaak werd thuisgehouden om voor opoe
te moeten zorgen. Wel had ze ontdekt dat het verstandig was om niet
te veel te laten blijken dat ze geen moeite had om de lessen te volgen.
Ze was in de combinatie van de eerste en de tweede klas geplaatst en
kon inmiddels moeiteloos mee, ondanks vroeger. Maar uitblinkers
werden net zo vaak belachelijk gemaakt als de jongens en meisjes die
amper mee konden komen, dat besepte ze al snel. Emma zat meestal
stil en teruggetrokken in het lokaal en liet niet zien wat ze dacht en
voelde. Dit, ontdekte ze, was de beste manier om allerlei vervelend
gedoe te ontwijken.

Tegen wil en dank begon ze het hier als thuis te beschouwen,
besepte ze. Gelukkig maar, want ze zou nergens anders heen kun-
nen. Familie had ze immers niet meer. Niemand miste haar. Er was
maar een doel: vooruit. En zorgen dat ze goed kon leren, schrijven
en rekenen. Zorgen dat ze zichzelf later kon redden, zodra zich de
mogelijkheid voordeed aan het leven in het weeshuis te ontsnappen.

Oudere jongens en meisjes werden hierna namelijk al snel aan het
werk gezet, met uitzondering van jongens die nog in de leer waren
en nergens anders konden wonen, of de enkele meisjes die dan nog
een jaar naar de naaischool mochten gaan, zodat ze later hun eigen
brood konden verdienen met naaien, als ze om welke reden dan ook

niet geschikt waren om te gaan dienen.

Over het algemeen was Emma erg stil en teruggetrokken. En dat bleef niet ongemerkt. Ze had een zaalhulp dat wel eens tegen de weesmoeder horen zeggen. Zo nu en dan moest ze op het matje komen en werd ze in de deftige regentenkamer geroepen. Daar had ze wel eens goed rond willen kijken, er was namelijk zulk prachtig behang van goudleer behangen met indrukwekkende schilderijen. Alles was er zo deftig. Maar als ze eenmaal tegenover de streng kijkende weeshuismoeder stond, durfde ze alleen nog maar naar het puntje van haar schoenen te kijken en op die momenten was ze toch altijd weer bang, hoe ze zich daar ook tegen verzette. Altijd was er wel wat op haar aan te merken geweest. Dan had ze iets niet goed schoon gemaakt. Dan was ze te dromerig geweest. Of was ze on aardig geweest tegen een ander meisje, dat eigenlijk altijd Mien Stoffels was, ook al pestte Mien juist haar, maar dat werd dan niet opgemerkt of belangrijk genoeg gevonden. Maar gisteren was echter anders. Toen had ze zelfs een complimentje gekregen! Voor de eerste keer na het middageten hardop mogen voorlezen uit de Bijbel. De weesmoeder had goedkeurend geknikt, de weesvader, die ze alleen bij het eten zag, had haar voor het eerst echt aangekeken en gevraagd of ze echt nog maar in de laagste klas zat. Met een vuurrood hoofd had ze toen geknikt. ‘Goed zo, meisje,’ had de imposante man toen gebromd. ‘Dat is heel erg knap.’

Wat was ze blij geweest! Al had dat maar even geduurd, want zodra ze niet meer gehoord werd, begon Mien haar als gebruikelijk te sarren. Het scheen dat iets goed doen al bijna net zo erg was als iets niet goed doen.

Maar vanmiddag toen ze uit school naar het weeshuis liepen had Tonnie haar aan haar mouw getrokken. ‘Het is fijn dat je zo gemakkelijk leert lezen,’ fluisterde ze haastig om te voorkomen dat het werd opgemerkt. ‘Ik wilde dat ik dat ook kon.’

Ze had verbaasd opgekeken en een glimlach had ze niet kunnen tegenhouden. ‘Jij bent goed in sommen maken,’ had ze nog terug

weten te fluisteren, voor Mien haar voor de zoveelste keer begon te sarren.

‘De zoom van je jurk is los. Sloddervos! Laat de weesmoeder het straks maar niet zien.’

Maar ze wist nu al dat de weesmoeder het wel te weten zou komen, daar zorgde Mien wel voor. En of er werkelijk iets aan haar jurk mankeerde of niet, Mien zou er wel weer voor zorgen dat ze op- en aanmerkingen kreeg en dus weer een slechte beurt maakte.

Emma had ronduit een hekel aan haar gekregen, maar voelde zich daar erg schuldig over, want stond er in de Bijbel niet iets heel anders?

De volgende dag scheen de zon heerlijk. Het was zaterdagmiddag geworden en dan hoefden ze niet naar school. Omdat het weer zo lekker was, mochten ze naar buiten. Nee, niet rennen, spelen of overal inklimmen, maar met de merklap die ze moest borduren om zich alvast in het borduren te bekwamen, rustig zittend in het zonnetje in de tuin achter het weeshuis.

Eigenlijk was het burgerweeshuis, ondanks de nare sfeer binnen, een heel mooi gebouw. Het was al honderden jaren oud, had Emma de weesvader wel eens horen vertellen. Heel vroeger had het ‘het Heilige Geesthuis’ geheten. Maar nu was het voor de wezen. Sinds het jaar 1862 zat het weeshuis van Zierikzee in het huidige pand. Daarvoor zat het in het pand dat er vroeger naast had gestaan, maar dat was zo verouderd en in slechte staat, dat het toen was afgebroken.

Emma vond het altijd interessant om over zulke dingen te leren, maar de weesvader bemoeide zich voornamelijk met de jongens. Voor meisjes was deze kennis minder belangrijk, leek het. De weesmoeder zorgde op haar beurt voor het eten, voor de kleding en het schoeisel van de wezen. Ze werd daarbij geholpen door zaalhulpen. Sommigen waren aardig en lief voor de kinderen, anderen helemaal niet.

Emma had er baat bij dat ze zoveel voor opoe had gezorgd, want hier moesten alle meisjes helpen met het klaarmaken van het eten,

terwijl de weesvader net als vaders in gezinnen vooring in het gebed. Het was altijd bidden voor het eten en na het Bijbellezen volgde nog een dankgebed. Vanzelfsprekend moesten alle kinderen die hier opgroeiden daarom ook op zondag verplicht naar de kerk.

Na het eten mochten ze weer in de tuin zitten verder borduren. Hier hoorde ze de vogels zingen, en zag ze een rode kat over de schutting lopen, die hoorde de vogeltjes natuurlijk ook. Emma droomde bijna weg, tot ze werd aangestoten en opschrok omdat het Mien wel weer zou zijn met een paar hatelijke woorden. Maar tot haar verrassing zag ze dat het Tonnie de Man was. Die liet haar met een glimlach haar eigen merklap zien. Ze moesten letters borduren, rechte letters en een rij met sierlijke gebogen letters. Alles met een eenvoudig rood borduurgaren, want het ging er niet om iets moois te maken, maar om te oefenen zodat ze later in hun leven kleren konden merken of hun initialen op dingen konden borduren zodat iedereen wist wat van wie was. Tonnie was een jaar ouder dan Emma en zat in een andere klas. Ze borduurde prachtig, maar Tonnie had er weer meer moeite mee om op school alles te onthouden wat hun geleerd was.

‘Ik wil later naaister worden, en het liefst een eigen atelier hebben,’ liet Tonnie glimlachend weten, terwijl de zon op hun hoofden scheen en de heerlijke prille lentewarmte al het gevoel van kilte en narigheid uit haar leek te branden.

Emma moest lachen. ‘Toe maar! We mogen al blij zijn als we een dienstje vinden waarin we niet heel erg worden afgebeeld.’

Tonnie knikte. ‘Ik wil een dienstje hier in de stad. Niet op een boerderij. Op een boerderij is het werk nooit klaar en is er overal modder en viezigheid.’

Emma grinnikte aarzelend. ‘Het is afwachten waar er voor ons een plekje wordt gevonden.’

‘Ik zou het liefst naar de naaischool willen, maar ik wil ook zo snel als mogelijk hier weg. Dus misschien hoop ik wel meer om bij een deftige familie terecht te komen en zodat ik dan alsnog kan leren naaien. Of desnoods de kokkin te helpen en heerlijke dingen leren

koken, zodat ze me nooit meer kwijt willen.’ De ogen van het meisje keken verlangend.

‘Toe maar,’ herhaalde Emma.

‘En jij? Wat zou jij graag willen?’

Ze schokschouderde. ‘Dat weet ik niet. Maar ik ben het wel met je eens dat ik hier niet onnodig lang wil blijven. Al wordt er honderd keer gezegd dat we van geluk mogen spreken om hier te wonen, want we krijgen drie keer per dag te eten en veel kinderen die nog wel bij hun ouders wonen, krijgen dat niet omdat ze daar te arm voor zijn. We hebben kleren zonder gaten en schoenen met goede zolen. We hebben zelfs wanten en een muts als het koud is. We moeten dankbaar zijn, zeggen ze dan.’

Tonnie knikte. ‘Maar als je een moeder hebt, krijg je tenminste knuffels en kun je met elkaar lachen.’

‘Herinner jij je moeder?’ wilde Emma weten.

Tonnie schokschouderde. ‘Mijn vader en moeder hadden altijd ruzie. Hij was vaak dronken en dan kregen we weer klappen. Op een dag kwamen ze me halen, mij en mijn broertje, maar die ging ergens anders heen en ik heb geen idee waar hij nu eigenlijk naartoe is gebracht. Mijn moe moest alleen maar huilen, maar dat was misschien meer van de pijn, want ze had altijd en overal blauwe plekken.’

Emma schrok. ‘Ik herinner me mijn vader niet goed meer en mijn moeder is dood. Toen mijn opoe ook doodging, moest ik hierheen. Maar ik zal blij zijn als ik hier weer weg kan. Ik wil vrij zijn, weet je.’

‘Ik tel de dagen af. Of nee, dat is overdreven, maar wel de jaren.’ Tonnie grinnikte. ‘Mijn verjaardag valt in mei. Daar heb ik geluk mee. De meeste meisjes worden vanaf 1 mei verhuurd en dan is het schooljaar ook bijna afgelopen. Ik ben negen en zit al in de derde klas. En jij?’

‘Ik moest in de eerste beginnen, maar ik kan ook goed meekomen met de tweede. Ik hoop dat ik straks naar de derde kan en niet in de tweede moet blijven.’

‘Je leert gemakkelijk. Mien Stoffels is jaloers op je. Zij kan maar

met moeite meekomen op school. Ik vind je aardig, Emma.'

'Ik jou ook,' fluisterde ze, terwijl Mien alweer met een strakke trek om haar mond hun kant opkeek. 'Zeg eens wat onaardigs terug,' dacht Tonnie. 'Dan houdt ze er misschien mee op. Ze pest jou omdat je er altijd zo van schrikt.'

Emma wist niet anders te doen dan een zucht slaken. Maar de rust werd even later verstoord door een paar jongens die vloekend en wel met elkaar op de vuist gingen, zodat de weesvader met een boze blik in zijn ogen naar buiten stormde om het tweetal uit elkaar te halen. Hij sleurde ze mee naar binnen om ze ongetwijfeld de les te lezen en straf uit te delen. Niet veel later moesten ze allemaal weer binnenkomen. Jammer, dacht Emma. Het was zo lekker geweest buiten, en binnen was het ondanks het lekkere weer buiten nog altijd kil en aan de donkere kant. Maar vanaf die dag wist ze wel dat ze eindelijk een echt vriendinnetje had gevonden.

Er waren twee jaren voorbijgegaan. Emma lag in haar eenvoudig in elkaar getimmerde bed op de slaapzaal voor de meisjes. Niet langer hoefde ze met Mien een bed te delen, dat kon ook niet meer nu ze groter werd. Ze was nu bijna tien. 2 augustus zou het moment aanbreken, en dan moest ze nog twee jaar naar school voor ze hier weg kon. Twee lange, lange jaren voor ze eindelijk terug kon naar Oosterland om te kijken of ze de graven kon vinden van moe en opoe. Voor naaien had ze geen talent, ze hield er ook niet van, maar de weesmoeder vond dat ze goed kon schoonmaken. Dat ze gemakkelijk kon lezen en rekenen telde niet mee. Leren was alleen belangrijk als je in een deftige familie geboren was, maar dat was bij haar immers niet het geval.

Het lag zodoende al min of meer vast dat ze gewoon dienstmeid zou worden en dat ze alleen maar hopen kon dat ze bij een goede familie terecht zou komen. Komende mei zou Mien Stoffels van school gaan en als ze geluk had zou die in dienst gaan bij een familie die goed voor haar was. Daar hoopte Mien heel erg op. Ze wilde een

deftige dienst. Emma keek vooral uit naar het moment dat Mien van school zou gaan, maar dat durfde ze aan niemand te vertellen. Eindelijk zou ze dan verlost raken van haar plaaggeest, wat een opluchting zou dat worden! Daar bad ze voor, dat het moment dat Mien wegging zo snel mogelijk mocht komen, al bad ze ook voor zichzelf, hopen dat zij over twee jaar een goed dienstje zou krijgen. Elke avond lag ze zoals alle andere weeskinderen in haar nachtjapon op haar knieën voor haar bed om haar gebed uit te spreken.

Ze hadden de opdracht gekregen extra te bidden voor de koningin, die nog steeds niet in verwachting was geraakt hoewel ze al enkele jaren getrouwd was. De bevolking snakte namelijk naar een troonopvolger. De toekomst van het koningshuis hing daarvan af. De koningin had immers geen broer of zus. Emma liet dat alles eigenlijk koud, al deed ze braaf wat er van haar verlangd werd. De koningin en prins Hendrik waren niet meer dan een paar plaatjes voor haar, net als ze soms met opgetrokken wenkbrauwen kon kijken naar een afbeelding van de oudere vrouw naar wie ze was vernoemd.

Tonnie was nog steeds haar enige vriendinnetje, maar die was een jaar ouder en zou dus ook al over een jaar vertrekken, als ze tenminste niet naar de naaischool mocht. Maar die wilde ook liever zo snel mogelijk hier weg. O, wat zou ze die missen, want ze kende niemand anders die ze zo graag mocht. Dat laatste jaar zou ze zich weer vreselijk alleen voelen, net als ze hier in het begin was geweest.

In Huize Van Neck hebben de muren oren

Na het overlijden van haar ouders en haar opoe komt Emma op achtjarige leeftijd in het burgerweeshuis terecht. Tijdens haar verblijf hier is ze altijd het buitenbeentje en wordt ze veel gepest.

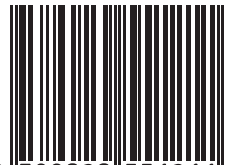
Pas wanneer ze twaalf is, verlaat ze het strenge weeshuis om in dienst te gaan bij de rijke familie Van Neck. Het familiekapitaal begint echter langzamerhand op te raken en mijnheer Van Neck doet zijn uiterste best om een goed huwelijk te regelen voor zijn oudste dochter. Maar zij is smoorverliefd op een ander, iemand die haar familie nooit zou goedkeuren. In de personeelsruimtes wordt alles uitgebreid besproken. Dit loopt echter zo erg uit de hand dat het Emma bijna haar baan kost....

Gerda van Wageningen is de bekendste auteur van Nederlandse historische familieromans. De Zierikzee-trilogie toont het dagelijks leven in het Zeeland van het begin van de twintigste eeuw. In *De weesmeisjes* komt prachtig in beeld hoe het er 'boven' en 'onder' in een vooraanstaand huishouden aan toeling.

Romanserie

ISBN 978 90 2055 121 1 NUR 344

9 789020 551211 >

www.romanserie.nl